



**ვალერი ჯინჭარაძე**

**ჩვენ დედამიწაზე დავდივართ**

პროექტის ხელმძღვანელი: ნინო ზაზარაშვილი

რედაქტორი: ლალი ბაქრაძე

ილუსტრატორი: სოფიო კიკნაველიძე

სერიის დიზაინერი: დავით ჯანიაშვილი

დამკაბადონებელი: ნინო გურული

© გამომცემლობა „დიოგენე“, 2024

ყველა უფლება დაცულია.

ISBN 978-9941-11-900-2

[www.diogene.ge](http://www.diogene.ge)

ვალერი ჯინჭარაძე

# ჩვენ დედამინაზე დავდივართ





ბავშვი



ნინო



ბილი





რაჭაში, ბაბუაჩემის სოფელში, ცხოვრობს მეზობლის მოკლემარვლიანი ბიჭი გოგიტა, რომელმაც ეს უცნაური ამბავი მიაშრო:

– ოცნება ძალიან მიყვარს. ლოგინში რომ ჩავწვები, სანამ ჩამეძინება, ათას რამეზე ვფიქრობ, რაც მინდა, ყველაფერს ვისრულებს ოცნებაში. ახლა ტუსუ მინდა ჩამოვიდეს და მეტი საფიქრალი არაფერი მაქვს.

შარშან ტუსუ ჩვენს სოფელში იყო. მთელი ზაფხული ერთად გავატარეთ. აქ ამბავი დავატრიალეთ, გელაპარაკები, ერთ მოყოლად ღირს.

მოგიყვებოდით, მაგრამ... რა ვიცი, მოგიყვე?  
კარგი, მოგიყვები!





## თავი პირველი

ეს ამბავი მაშინ დაიწყო, მამაჩემმა რომ პირველად სილა გამანნა და გაგულისებული გამოვვარდი გარეთ. შავი ლამე იყო, ბნელი. ლამის და სიბნელის კი ძალიან მეშინია. კარგა ხანს წინკარში ვიყურე, ალბათ, მალე მამაჩემიც დამიძახებდა და შინ შემიყვანდა, მაგრამ ვაჯობე შიშს, გავიქეცი, გულაფართხალებულმა გადავჭერი ეზო და თავლაში შევვარდი. იქ ცხენთან ერთად ძროხაც გვება. ძროხამ ჩემი შესვლა არაფრად ჩააგდო, იცოხნიდა თავისთვის, ცხენმა კი თავი დამიქნია და ჩაიხვიხვინა: „მოდი, შე კაცო, სტუმარი ღვთისააო!“

ავიღე ბაგაში ჩაყრილი თივა, კუთხეში მივყარე, მივწეკი და დავიწყე ტირილი. ჯერ იმაზე ვიტყვით, მამაჩემმა რომ მცემა, მერე იმაზე ვიტყვით, რომ ტყუილუბრალოდ მცემა. შემდეგ ისიც გამახსენდა, ლეოს ირაკლიმ მაღაზიის ფანჯარა რომ ჩატეხა და მამამისმა თავზე გადაუსვა ხელი: „არაფერია, შვილო, ახალს ჩავსვამთ და ის იქნებაო“, და

ამაზეც ვიტირე. მერე, დედაჩემი რომ მეფერებოდა ბუხართან, ის გამახსენდა და ყველაზე მეტი ახლა ვიტირე. „დედა, დედიკო, გაცოცხლდი, ცოტა ხნით მაინც გაცოცხლდი, რა იქნება, – ვზღუქუნებდი, – ნეტავი მეც შენსავით მოვკვდებოდე, მაშინ კი ინანებს მამაჩემი, მარა რა... მე აღარ ვიქნები და ინანოს, რამდენიც უნდა, მერე მამაჩემმა!“

ამ ფიქრში ვიყავი, რომ უცებ თავლის კარმა გაიჭრიალა და ვილაც შემოვიდა. წამოვჯექი. დაიწყო გულმა ბაგაბუგი, გელაპარაკები, დოღს ვერ უკრავს ისე ბეჟო, გერასიმეს შვილიშვილი. ამ დროს, „ჩხაკ!“ – დაიძახა რალაცამ და ფანრის შუქი მეცა თვალში. „ვაიმე“, – ვიყვირე, დავაჭყიტე თვალები და რას ვხედავ: ვილაც შავთმიანი ბიჭი მაღვას თავზე, მისდღემში რომ არ მინახავს, მხარზე ფანარი აქვს მიმაგრებული და მეკითხება:

– აქა ხარ?

– კი, აქ ვარ! – ვუთხარი მე.

– გოგიტა ყიფიანი ხარ, ხომ?

– კი, გოგიტა ვარ.

– ნუ გეშინია, მე ტუსუ ვარ, – მითხრა ბიჭმა და ჩამოჯდა ჩემ გვერდით.

– უკვე აღარ მეშინია.

– აქ რომ შემოხვედი, დაგინახე, ამდენ ხანს გარეთ გელოდე და ბოლოს შემოვედი. შენ ჩემი ნუ გეშინია, – დამამშვიდა ტუსუმ.



ვინაა ეს ბიჭი-მეთეი, – ვიფიქრე, მაგრამ ვინ გაცალა ფიქრი!

– მე ციდან მოვედი, – მითხრა ტუსუმ და ზევით აიშვირა ხელი, – ერთი კვირის ჩამოსული ვარ.

კინალამ გავგიჟდი.

არ გჯერა და გეცინება, ხომ? ახლა მე მკითხე, მეცინებოდა მაშინ? მოდის ადამიანიშვილი შუალამისას და მეუბნება: „ნუ გეშინია, თუ ძმა ხარ, ტუსუ მქვია მე და ერთი კვირის ჩამოსული ვარ ციდანო!“ რა უნდა მექნა? დავაღე პირი და ვიყავი ასე.

– თვალეზი რატომ გაქვს ცრემლიანი? – მკითხა ტუსუმ.

– მამაჩემმა გამარტყა ხელი.

– გცემა? რატომ?

– სულ ტყუილად. ჭინჭრის ფხალი გააკეთა. დავსხედით საჭმელად. ფხალი ყველაზე მეტად მეჯავრება. არ მინდა, ვერ შევჭამ-მეთეი, ვუთხარი მამაჩემს. – შეჭამე ჩქარაო! – მიყვირა. – არ შევჭამ-მეთეი, გავიმეორე და გამარტყა, – მივაყარე უცებ.

– ფხალი ცუდი საჭმელია? – გაუკვირდა ტუსუს.

– რავა, ფხალი არ გიჭამია? – გადავირიე. – აბა, რა არი! ყველაზე ცუდი საჭმელია. ისე, ცარიელი ვიტამინებია.

– ოო, ვიტამინები თუა, კარგი ყოფილა, – თქვა ტუსუმ, – მამაშენი ხშირად გცემს?

– არა, პირველად გამლახა დღეს. დედაჩემი რაც მოკვდა, მის მერე აღრენილია, რალაცა, სულ ცუდ ხასიათზეა.

– დედაშენი მოკვდა?

– ჰო, ერთი წელია უკვე.

ტუსუ გაჩუმდა და იყო ასე.

– დღეიდან ყველაფერში დაგეხმარები, – მითხრა ბოლოს. მერე უცებ შემეკითხა: – ეს რა არის, ცხენია?!

– შენ რა სემინარასავით მეკითხები, ცხენია, აბა, ლეოს ირაკლი ხომ არ იქნება? – გამიკვირდა.

სემინარა ერთი ჭკუათხელი კაცია, ჩვენი სოფლელი, და იმან იცის ასეთი შეკითხვების დასმა. ვთქვათ, ვაშლი უჭირავს ხელში, დაგიძახებს და გკითხავს:

– ვაშლი არ იქნება ახლა ეს, ისე? ა? ვაშლი არ იქნება ახლა ეს? – და იცინის თავისთვის, კვდება სიცილით.

– არა, ცხენი მინახავს, ოღონდ კინოში, – მითხრა ტუსუმ და კვლავ ჭერისკენ მიმითითა, – ცოცხალი კი ახლა ვნახე პირველად. რამდენჯერ მიოცნებია, ერთი ცხენი გამაჭენებინა-მეთქი. ვთხოვე კიდეც ძია ხეხოს, მაგრამ ჩვენს პლანეტაზე ცხენები არ არიანო, მითხრა.

– რომელ პლანეტაზე?! – წამოვხტი ფეხზე.

– იმაზე, მე რომ ვცხოვრობდი!

– ხეხო ბიძია ვინ არი?

– ძია ხეხო? ძია ხეხო იქაური კაცია, ძალიან ჭკვიანია.

იმ დედამინაზე ყველაზე მეტი ენა, შვიდას ექვსი, იმან იცის. დავუსტვინე.

– მე ძია ხეხომ გამზარდა, – დაუმატა ტუსუმ.

- მერე, სადაა ახლა ძია ხეხო ? – ვკითხე.
- ახლა იქაა, იმ პლანეტაზე, მაგრამ ერთ კვირაში ჩამოვა ჩემ სანახავად.
- მანახებ? – ავცეტიდი უცებ.
- არ ვიცი, გოგიტა, თუ უფლება მომცა, განახებ!
- „მატყუებს ეს ტუსუ რალაცას“, – გავიფიქრე, მაგრამ ვინ გაცალა!
- შენ, მგონი, არა გჯერა ჩემი ნათქვამი! მომადე, აბა, აქ ხელი! – ტუსუმ თითები ფანარზე მიმადებინა და რა ვნახე! პერანგის ჯიბე იყო ჩამოხსნილი და იქიდან თვითონ სხეული ანათებდა. გამოვტაცე უცებ ხელი ტუსუს. შემეშინდა, მართალი რომ გითხრა.
- ახლა ხომ გჯერა, – გაეცინა ტუსუს.
- ახლა კი მჯერა.
- გოგიტა, იცოდე, არავისთან წამოგცდეს რამე, თორემ ველარასოდეს მნახავ, გაიგე?
- ეს კი გავიგე და თავიც დავუქნიე ტუსუს, მაგრამ სხვა?
- ეს რანაირად ანათებს, ტუსუ? – ვკითხე გაშტერებულმა.
- ტუსუმ შარვალი გაიხსნა და ხალათი აიწია. გელაპარაკები, თვალები დავაჭყიტე: სწორედ იმ ადგილზე, კუკურას გოჩას ბრმა ნანლავის ნაოპერაციები რომ ატყვია, მრგვალი ღილაკები დავინახე. ქვედა ღილაკს დააჭირა თითი, – სინათლე ჩაქრა. მერე ისევ გაიჩხაკუნა ღილაკმა და სხეულმა ისევ გაანათა.

– ყველა ღილაკს თავისი დანიშნულება აქვს, გოგიტა, მაგრამ ამაზე მერე მოგიყვები, – მითხრა ტუსუმ და შარვალი შეიკრა.

– იმ დედამინაზეც მომიყევი, რა?! – ვთხოვე.

– კი ბატონო! ახლა მე წავალ და ხვალ საღამოს ექვსი საათისთვის დაგელოდები ლელეში, დიდი ქვა რომ გდია, იმასთან. ოღონდ, მარტო მოდი, იცოდე, და არავის უთხრა, ვისთან მიდიხარ.

სამჭიკიის ქვაზე მეუბნებოდა.

– ამ შუალამისას სად მიდიხარ? – მინდოდა მეკითხა, მაგრამ ტუსუ აღარსად ჩანდა.

რა უნდა მექნა! დავწეი ისევ თივაზე და დავიწყე ფიქრი. მანამ ვიფიქრე, სანამ მამაჩემის ღრიალმა არ წამომადგო ფეხზე:

– გოგიტა! მოეთრიე ამ ნუთში სახლში, თუ არა, ვერ გადამირჩები, იცოდე, ცოცხალი!

ჭრაქით გამოსულიყო საძებრად.

რალა უნდა მექნა, გავყევი უკან. შევედი შინ და ჩავწექი ლოგინში.

მალე მამაჩემმა ხვრინვა ამოუშვა. მე კი ვიფიქრე და ვიფიქრე.

გამთენიისას ჩამეძინა.

დილის ძილი ყველაზე ტკბილია.

## თავი მეორე

დედაჩემი ვნახე სიზმარში. თეთრი კაბა ეცვა და ჩვენი სოფლის შარაგზაზე მიდიოდა. რაც უფრო მიახლოვდებოდა, უფრო ილიმებოდა.

– დედი, სად იყავი ამდენ ხანს? – ვკითხე, ახლოს რომ მოვიდა.

დედაჩემი უკან-უკან გაცურდა და ნელ-ნელა დაპატარავდა.

– არ ნახვიდე, დედი, ცოტა ხანს მაინც მოიცადე, – დავინწყე ტირილი და უკან გავეკიდე, მაგრამ წინ ვერ წავედი. ამ დროს ვიღაცამ ხელი წამავლო და გამომელვძია.

– არ აპირებ სკოლაში წასვლას, თუ როგორაა შენი საქმე?! – მანჯღრევდა მამაჩემი.

სკოლა ახლოსაა ჩემს სახლთან. აი, იმ პატარა გორაკს გადაირბენ და უკვე მისული ხარ. ზარის ხმას რომ გავიგონებ, მერე მივდივარ და სანამ ჩვენი ნაფრონტალი იორდანე მასწავლებელი საკლასო ოთახამდე მივა, მე უკვე ვზივარ უკანა მერხზე, კედელთან. იქიდან მთელი კლასი მოჩანს.



უკანა მერხიდან ყველაფერს ვხედავ: ვინ რით ერთობა, ვინ რას ჭამს, ვინ ვის ჩქმეტს ბარძაყზე და ვინ ვის ნაწნავს ექაჩება. მაგრამ ვისაც გადანერა უყვარს, მისთვის არ ვარგა უკანა მერხზე ჯდომა. ვერ მიაბრუნებ თავს გადასანერად – უკან კედელია. ჩემთვის სულ ერთია, რა ნიშანს მივიღებ საკონტროლოში, ამიტომ გადანერით თავს არ ვიკლავ და პირველი კლასიდან მოყოლებული, სულ უკან ვზივარ.

– ყიფიანი გოგიტა, აბა, ჰე, დღეს თუ მაინც იცი რამე, ადექი და გვითხარი ყველას, ნურაფერს დაგვიმალავ, – გამიძახა იორდანე მასწავლებელმა.

მე ავდექი და გავჩუმდი.

– დაჯექი, ბიძია, ვო-რი! – მითხრა და ჩაწერა ჟურნალში.

რა უნდა მექნა, დავჯექი. ირაკლიმ რაღაც გადაუჩურჩულა ყურში ირმას და ორივემ გაიცინა. მომივიდა გული და მთელი გაკვეთილი იქით აღარ გამიხედავს. „მე დღეს ტუსუს ვნახავ, თქვენ იყავით მანდ და იცინეთ“, – ვთქვი გულში.

ექვს საათამდე დიდი დრო იყო. ყველა გაკვეთილს დავესწარი, მერე შინ დავბრუნდი, ჩანთა საწერ მაგიდაზე მივაგდე და ბალს კენწეროზე მოვექეცი. იქიდან მთელი სოფელი ხელისგულივით მოჩანს. მარცხნივ და მარჯვნივ მთებია, ქვემოთ, მთავარ გზასთან, მდინარე მიიკლაკნება, დანარჩენი ადგილი სახლებს, ეზოებს, ყანებსა და მინ-

დვრებს უჭირავს. აქაურობის ყურებას არაფერი ჯობს, თანაც მაშინ, როცა შავ ბალს ქამ.

მერე მამაჩემი მოვიდა და ვისადილეთ. მამაჩემი ბრიგადირია. როცა უნდა, მაშინ მოვა შინ, ამიჯაჯლანდება და წავა.

– დღეს შენი მასწავლებელი შემხვდა, არაფერს აკეთებსო. შეენ... შენ მაცალე მე! – დამიქნია თითი.

– როგორ არ აკეთებსო... – ავბუზლუნდი.

– საქონელს მიხედე და მერე დაჯექი, გაკვეთილი ისწავლე, – დამიბარა.

წავედი ძროხის მოსაყვანად. კოთონოურში ბალახობდა, ფეხბურთის მოედანთან. გამოვდენე შინ და დავამწყვდიე. მერე ცხენთან წავედი, სათიბში იყო დაბმული და დაჭერა აღარ დამჭირდა. უცებ შემოვახტი ზურგზე და გამოვაჭენე.

ლეოს ირაკლი და ბეჟო მაღაზიასთან იყვნენ ატუზულეები. ცხენზე შეჯდომა ქვეყანას ურჩევნიათ, მაგრამ ვერ მიართვეს – სულ დრიგინ-დრიგინით ჩავუქროლე გვერდზე.

ორი კვირის ნაჩხუბარი ვიყავი ირაკლისთან და მის ძმაკაცებთან. ისინი წამეჩხუბნენ თვითონ, თორემ მე რა მქონდა საჩხუბარი. ეს ამბავი მაშინ მოხდა, კუკურას გოჩამ კარტოფილი რომ მოიტანა სკოლაში. ცხენიდან გადმოვარდნის ამბავს ვუყვებოდი ირმას და ისიც კისკისებდა. ლეოს ირაკლის შემურდა, მოვიდა და მეუბნება:

– კარტოფილის ქამა რომ იცი, მოტანაც უნდა იცოდე, ბიძია, შენ!

– რა მოხდა, მერე, მოვიტან ხვალ!

– რას მოიტან, ბიჭო, შენ, აქ მოსატანი კი არა, სახლში რომ გაიძლოთ კუჭი, ამის სამყოფს ვერ ნახავ თქვენს ბელელში რაიმესო, – მითხრა ირაკლიმ და ატეხეს ხარხარი ძმაკაცებმა. რა უნდა მექნა, გავუშალე და ვპერტყე ლეოს ბიჭს შენი მოწონებული. პერტყვა მასე არ უნდაო, დამესივნენ ირაკლი, ბეჟო, გოჩა, ომარი, წამაქციეს და მირტყეს. გიას უნდოდა, მომხმარებოდა, მაგრამ იცოდა, ვერავის მოერეოდა და, რომ დაინახა, მკლავდნენ, – „არიქა, იორდანე მოდის, იორდანეო“, – იყვირა. ამ ლაჩრებმაც დამანებეს თავი. ასე იყო ეს ამბავი.

ჰო, დავაბი ცხენი და ნავედი ტუსუსთან.

სამჭიკიის ქვა უშველებელი, მთისხელა ქვაა და კაცმა არ იცის, რამდენი ხანი გდია ლელეგალმა. დავჯექი ამ ქვასთან და რაც მე ტუსუზე ვიფიქრე, იმდენი რომ გაკვეთილებზე მეფიქრა, იორდანე მასწავლებლის საყვარელი მოწაფე ვიქნებოდი, ლეოს ირაკლივით. ვუყურებდი ცას და მიკვირდა: სხვა პლანეტაზე თუ იყო, ქართული როგორ ისწავლა ასე კარგად-მეთქი. ნეტავი, მეგრული თუ იცის ტუსუმ?! ეცოდინება, ვითომ, მეგრული? არა, მეგრული არ ეცოდინება, – დავასკვენი ბოლოს და ტუსუც მოვიდა.

– გამარჯობა, გოგიტა! – მითხრა.

– გაგიმარჯოს! – წამოვხტი ფეხზე, – ტუსუ, შენ მეგრული იცი?! – ვკითხე მერე.

– მეგრული? არა! წავიდეთ ახლა, გოგიტა, ჩემს ბინას გაჩვენებ!

– წავიდეთ, ბატონო! – გავედევნე უკან, – არც სვანური იცი, ტუსუ? – არ მოვეშვი.

– არა, არც სვანური ვიცი. მე დედამინის ოთხი ენა შემასწავლეს მარტო: ქართული, ინგლისური, ესპანური და ერთიც – აფრიკული.

– ეუჰ! – წარბები შუბლზე ამივიდა გაკვირვებისგან.

ხშირ ტყეში ავუყევით აღმართს. ახალი ბილიკით მივდიოდით. ისე იყო გაჭრილი გზა, რომ ტოტებს და ეკლებს ხელით განევა არც კი სჭირდებოდა.

– კი, მარა, ტუსუ, აქეთ სად მივდივართ? – გამიკვირდა.

– აქეთაა ჩემი სახლი.

– ნუხელ, ღამით ამ ტყეში წამოხვედი?

– დიახ.

– ეუჰ! არ შეგეშინდა მერე, კაცო, ღამით ტყეში?!

– არა, გოგიტა, მე, შიშის გრძნობა, როგორც ასეთი, არ გამაჩნია, – მითხრა ტუსუმ.

– სულ არა?! – გადავირიე, – ვეფხვი რომ გამოსტეს ახლა უცებ ტყიდან, არ შეგეშინდება?!

– სრულებითაც არა. მე არ ვიცი, რა არის შიში, – თქვა ტუსუმ და შეჩერდა, – აი, მოვედით კიდევ ჩემს საბინადროში.